WYDAWNICTWA CENTRALNEJ BIBLJOTEKI WOJSKOWEJ

Nr. 6.

T. IV. 1927.

4. Wojskowe wiadomości bibljograficzne.

ORGANIZACJA WOJSKA.

DOBROROLSKIJ S. — *Milicjonnoje stroitielstwo na Zapadie. Moskwa, 1927, Wojennyj Wiestnik str. 192. — C. B. W. sygn. 76.807/II.*

Po wojnie światowej coraz więcej wyznawców pozyskuje idea narodu pod bronią, jako systemu organizacji sił zbrojnych państw. Nowy ten kierunek ma dużo cech wspólnych z milicyjną organizacją wojska.

Praca gen Dobrorolskiego, b. emigranta, który w r. 1925 powrócił do Rosji, ma na celu wykazanie cech milicyjnych w nowych tendencjach organizacyjnych. Składa się ona ze wstępu i dwóch części. We wstępie autor daje charakterystykę systemu milicyjnego oraz krótki zarys rozwoju historycznego milicyj. Część pierwsza poświęcona jest tym cechom w organizacji wojsk powojennych, które są właściwe systemowi milicyjnemu. Dobrorolskij rozpatruje tutaj, Francję, Niemcy, Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, Szwajcarję, Anglję, Włochy, Polskę, Norwegję i Danję. Część druga daje ocenę właściwości bojowych wojska milicyjnego w warunkach wojny współczesnej.

Jako aneksy umieszczone są artykuł Dobrorolskiego o wojsku szwajcarskiem podczas wojny światowej, drukowany już uprzednio w Nr. 12 czasopisma „Wojna i Mir“, oraz rozumowa bibljografja zagadnienia, obejmująca 20 tytułów.

FRUNZE M. — *Na nowych putiach. Moskwa, 1925, Wojennyj Wiestnik. str. 191. — C. B. W. sygn. 111.284/II.*

Jest to zbiór artykułów i referatów, zmarłego przed 2 laty sowieckiego komisarza ludowego wojny, pisanych w końcu 1924 i pierwszej połowie 1925 r.

Artykuły te, prawie wszystkie już drukowane w różnych czasopismach wojskowych, dotyczą okresu reorganizacji, jakim były dla wojska sowieckiego lata 1924—1925, kiedy to poddano gruntownej rewizji dotychczasowe zasady organizacji i wyszkolenia.

Książka składa się z następujących artykułów i referatów:

1. Lenin i czerwona armja (referat na uroczystym obchodzie rocznicy śmierci Lenina w Akademji Wojskowej);
2. Linja i tył w przyszłej wojnie;
3. Rezultaty i perspektywy prac organizacyjnych;
4. Czerwona armja i jednoosobowość dowództwa;
5. Kilka słów o dyscyplinie;
6. Wojsko kadrowe i milicja;
7. Prace organizacyjne i zadania Wojskowego Towarzystwa Naukowego;
8 Zagadnienia wyższego wykształcenia wojskowego;
9. Czerwona armja i obrona Związku Sowieckiego (referat na 3 Zjeździe Sowietów Z. S S. R);
10. Uchwały 3-go Zjazdu Sowietów Z. S. S. R. w związku z referatem tow. Frunzego.

GOŁOWIN N., *gen.-lejt.—Mysli ob ustrojstwie buduszczej Rossijskoj wooružonnoj siły. Bielgrad, 1925. str. XII + 407. — C. B. W. sygn. 76.951/II.*

Znany rosyjski pisarz wojskowy, b. profesor Akademji Sztabu Generalnego, daje w tej książce swój pogląd na organizację wojska przyszłej Rosji. Organizacja ta powinna przedewszystkiem opierać się na jak najdokładniejszem wykorzystaniu doświadczeń wojny światowej. Autor przestrzega przed zbytniem zapatrzeniem się w rosyjską wojnę domową, czemu ulega większość sowieckich pisarzy wojskowych. Wojnę domową prowadzono w zupełnie specjalnych warunkach, wojskiem noszącem wybitnie partyzancki charakter, podczas gdy w ewentualnej przyszłej wojnie wypadnie mieć do czynienia ze zorganizowanemi siłami nieprzyjacielskiemi.

Praca Gołowina składa się z 13 szkiców, z których pierwsze 3 były już drukowane w rosyjskiem emigracyjnem czasopiśmie wojskowem p. t. „Wojennyj Sbornik", wychodzącem w Belgradzie.

I Cel pracy; II Doktryna wojenna; III Jakość wojska; IV Znaczenie współczesnego ognia; V Liczebność wojska; VI Charakterystyka głównego granicznego teatru działań wojennych; VII Organizacja piechoty; VIII Organizacja artylerji; IX Organizacja kawalerji; X Organizacja wojsk lotniczych; XI Organizacja wojsk technicznych; XII Organizacja wojsk pancernych; XIII Organizacja oddziałów chemicznych.

OGÓLNE WYSZKOLENIE WOJSKOWE.

MIEŃCZUKOW E. — *Takticzeskije zaniatija w pole s komandnym i politiczeskim sostawom. Moskwa, 1927, Wojennyj Wiestnik. str. 158. — C. B. W. sygn. 76.754/II.*

Jest to podręcznik dla prowadzących wszelkiego rodzaju ćwiczenia polowe, dla dowódców i personelu politycznego wojska sowieckiego. Główna uwaga zwrócona jest na stronę metodyczną zorganizowania i prowadzenia ćwiczeń.

Książka składa sie z 7 rozdziałów: I Znaczenie taktycznego wyszkolenia dowódców i personelu politycznego; II Rodzaje ćwiczeń taktycznych w terenie; III Metodyka organizacji i prowadzenia ćwiczeń grupowych w terenie; IV Metodyka organizacji i prowadzenia ćwiczeń taktycznych; V Metodyka organizacji i prowadzenia małych manewrów; VI Przegląd literatury z dziedziny polowego wyszkolenia dowódców i personelu politycznego (rozumowa bibljografja prac z tej dziedziny, drukowanych przeważnie w tygodniku „Wojennyj Wiestnik" i gazecie wojskowej „Krasnaja Zwiezda"); VII Wnioski.

MOROZOW G. — *Podgotowka k uprawleniju ogniom. Moskwa, 1927, Wojennyj Wiestnik. str. 223 — C. B. W. sygn. 76.717/II.*

Jest to podręcznik dla prowadzącego w zamkniętym lokalu wykłady i ćwiczenia z dziedziny kierowania ogniem. Składa się z 3 części: pierwsza omawia urządzenie t. zw. „gabinetu strzeleckiego", t. j. lokalu gdzie odbywają się wykłady i ćwiczenia, druga — metodę wykładów i ćwiczeń, trzecia zaś— przykłady ćwiczeń w rozwiązywania zadań bojowych z taktyki ognia. Zadania te są indywidualne (dla dowódców sekcyj i plutonów strzelców oraz karabinów maszynowych), kolektywne (pluton i kompanja) oraz dla artylerji piechoty (37 mm. działka towarzyszące i baterje 76 mm. armat).

TOKARIEWSKIJ W. — *Wzaimodiejstwije artillerji s piechotoj. Moskwa — Leningrad, 1927, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Otdiel Wojennoj Litieratury. str. 71.*

Autor, na podstawie doświadczenia wojen światowej i rosyjskiej domowej, rozpatruje zagadnienie współdziałania artylerji z piechotą. W rozdziale I omówione są ogólne zasady współdziałania tych dwóch broni, pozostałe zaś trzy rozdziały poświęcono pewnym konkretnym wypadkom, a mianowicie: rozdział II—

współdziałanie artylerji z piechotą w bitwie spotkaniowej, III — podczas przełamywania nieprzyjacielskich linij umocnionych i IV — w walce obronnej. Zagadnienia te przedstawione są na tle działań dywizji piechoty.

PIECHOTA.

GUROW S. — *Rota w rozwiedkie, ochranienii i w boju. Moskwa, 1927, Wojennyj Wiestnik. str. 100 — C.B.W. sygn. 76.688/II.*

Jest to podręcznik dla dowódcy kompanji. Poszczególne rozdziały omawiają zwiady, ubezpieczenie podczas postoju i marszu, działania w natarciu i obronie. Każdy rozdział ilustruje zadanie. Akcja części z tych zadań toczy się na terenie Polski.

KAMIENIEW S. (redaktor) — *Podgotowka piechoty w inostrannych armjach i u nas. Moskwa — Leningrad, 1927, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Otdieł Wojennoj Litieratury. str. 255.*

Jest to praca zbiorowa członków inspekcji piechoty R.K.K.A. Zasadniczem jej zadaniem było danie zarysu systemów, według których odbywa się szkolenie piechoty w obcych wojskach. Składa się ona z następujących części: I Aleksiejew — Piechota milicyjna w wojskach obcych (autor omawia tutaj Szwajcarję, Szwecję, Norwegję oraz Imperjum Brytyjskie wraz z Indjami, Kanadą, Australją, Nową Zelandją i Związkiem Południowoafrykańskim). II Szafałowicz — Szkolenie piechoty Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej; III Zacharow — Szkolenie piechoty francuskiej; IV Nadieżnyj — Organizacja i szkolenie piechoty w polskiem wojsku; V Szkolenie piechoty niemieckiej reichswehry; VI Kotow — Szkolenie piechoty w R.K.K.A.

ŁOPUCHIN P. i PRUNCOW W. — *Rukowodstwo po grienadierskomu diełu. Moskwa, 1925, „Wystriel". str. 124. — C.B.W. sygn. 76.034/II.*

W związku z wprowadzeniem w wojsku sowieckiem nowej organizacji kompanji, na podstawie której wszyscy strzelcy zostali uzbrojeni w granaty ręczne, powstała sprawa należytego wyćwiczenia żołnierzy we władaniu temi granatami. Książka Łopuchina i Pruncowa jest pierwszym sowieckim podręcznikiem grenadjerki. Składa się ona z następujących rozdziałów: I Granat i jego rozwój; II Ogólne zasady budowy współczesnych granatów ręcznych; III Ogólne zasady budowy współczesnych granatów karabinowych; IV Opis granatów ręcznych; V Opis granatów karabinowych; VI Materjały wybuchowe używane do ładowania granatów; VII Metale używane do wyrobu granatów; VIII Wyszkolenie grenadjerskie; IX Bojowe zastosowanie granatów; X Urządzenie grenadjerskiego placu ćwiczebnego.

MOROZOW N — *Taktika piechoty. Moskwa, 1926, Gosudarstwiennoje Wojennoje Izdatielstwo. str. 288. — C. B. W. sygn. 111.019/III.*

Książka Morozowa jest podręcznikiem taktyki piechoty, używanym w szkołach wojskowych. Składa się ona z 17 rozdziałów, zaopatrzonych w liczne przykłady, zaczerpnięte przeważnie z wojny światowej na froncie wschodnim. I. Znaczenie i właściwości współczesnej piechoty; II. Uzbrojenie piechoty; III. Organizacja piechoty; IV. Szyki piechoty; V. Dowództwo i łączność; VI. Ubezpieczenie i jego rodzaje; VII. Piechota na polu walki; VIII. Manewrowanie piechoty; IX. Działania zaczepne; X. Okres natarcia; XI. Atak piechoty; XII. Ubezpieczenie w ofensywie; XIII. Działania obronne; XIV. Środki potęgujące obronność; XV. Walka obronna; XVI. Szturm piechoty na silnie umocnione stanowiska; XVII. Walka piechoty z kawalerją i wojskami pancernemi.

SZELEMIETJEW A. i MUCHANOW S. — *Mietodika i taktika stankowych pulemiotów. Pulemiot Maksima. — Moskwa — Leningrad, 1927, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Otdiel Wojennoj Litieratury. str. 268.*

Jest to pierwsza poważniejsza sowiecka praca, dotycząca metodyki wyszkolenia oraz taktyki ciężkiego karabinu maszynowego. Autorzy rozpatrują najwięcej używany w rosyjskiem wojsku karabin maszynowy systemu Maxima.

Książka składa się z 3 części: I Szczegółowy opis sprzętu; II Wyszkolenia strzeleckie i taktyczne obsługi; III Ciężki karabin maszynowy w walce. Autorem I części jest Muchanow, a II i III — Szelemietjew.

KAWALERJA.

FIEDORIENKO Ł. — *Osnowy tierritorjalnogo stroitielstwa krasnoj konnicy. Leningrad — Moskwa, 1926. Sztab R. K. K. A. Uprawlenije po issledowaniju i ispolzowaniju opyta wojn. Izdanije Wojennoj Tipografji G. U. R. K. K. A. str. 119.*

Jednem z najtrudniejszych zagadnień, związanych z organizacją w wojsku sowieckiem terytorjalnych formacyj, była sprawa organizacji, uzupełniania i wyszkolenia kawalerji terytorjalnej. Książka Fiedorienko jest pierwszą pracą próbującą ująć całokształt zagadnienia, opierając się na doświadczeniu, jakie się da wyciągnąć z organizacji dawnych oddziałów kozackich oraz z pewnej dotychczasowej praktyki wojska sowieckiego.

Książka składa się z przedmowy napisanej przez Budiennego, inspektora kawalerji sowieckiej, oraz ze wstępu i 10 rozdziałów:
I Zasady organizacji kawalerji terytorjalnej; II Dyzlokacja oddziałów kawalerji terytorjalnej; III Uzupełnianie ludzi i koni; IV Odbywanie służby w oddziałach kawalerji terytorjalnej; V Podstawy szkolenia kawalerji terytorjalnej; VI Szkolenie kadrów i milicjantów kawalerji terytorjalnej; VII Przygotowanie koni kawalerji terytorjalnej; VIII Zaopatrzenie kawalerji terytorjalnej; IX Organizacja służby weterynaryjnej w kawalerji terytorjalnej; X Cudzoziemska kawalerja terytorjalna. W tym rozdziale autor rozpatruje m. in. pierwiastki terytorjalne w organizacji dawnych wojsk kozackich (chęć zaznaczenia, że czerwona armja jest czemś zupełnie różnem od dawnego wojska rosyjskiego, występuje u autora widocznie tak silnie, iż pomieścił formacje kozackie w dziale wojsk obcych) oraz organizację kawalerji terytorjalnej w Szwajcarji, Anglji i Szwecji.

MIKULIN W.—*Dalnije probiegi konnicy. Moskwa—Leningrad, 1927, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Otdiel Wojennoj Litieratury. str. 111.*

Szef sztabu III korpusu kawalerji sowieckiej, Mikulin opisuje w swej książce przebieg i wyniki zorganizowanego przezeń raidu. Raid ten wykonany został przez szwadron 70-go Leningradzkiego pułku kawalerji w dn. 1 — 4 X 1925 r., na przestrzeni Smoleńsk — Zwierowicze—Biała—Mohylów i z powrotem, t. j. 384 km. Wchodzące w skład szwadronu konie wybrane z pośród koni 70 pułku przeszły specjalny 11-tygodniowy trening, który ze 108 koni pomyślnie skończyło 81, w raidzie zaś wzięło udział 79 koni. Przeszło 80% tych koni, stanowiły konie syberyjskie w wieku od 9 do 14 lat, znajdujące się w pułku od 1919 — 20 r., w szeregach którego przeszły wojnę domową w Syberji.

Widzimy więc, że zarówno pod względem wieku jak i wyczerpania ciężkiemi warunkami walki w Syberji, materjał koński szwadronu przedstawiał się nieświetnie. Natomiast był naogół doskonale zahartowany, czego najlepszym dowodem może służyć to, że wszystkie konie (za wyjątkiem jednego) ukończyły go w dobrej formie.

Książka składa się z 3 rozdziałów. W pierwszym autor przedstawia przygotowania do raidu, w drugim—sam raid, a w trzecim wnioski, jakie nasunęły doświadczenia raidu.

POPOW W.—*Rejdy konnicy. Moskwa—Leningrad, 1927, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Otdieł Wojennoj Litieratury. str. 40.*

Broszura przedstawia cele, organizację i wykonanie zagonów kawaleryjskich oraz walkę z niemi. Jako przykłady autor podaje zagony 8 dywizji kawalerji sowieckiej, wykonane podczas rosyjskiej wojny domowej jesienią 1919 r. na Lgow i Fatież (pod Kurskiem), zagon korpusu kawalerji dienikinowskiej pod dowództwem gen. Mamontowa, wykonany latem 1919 r. na tyły czerwonych, zagon kawalerji Budiennego, który zmusił dienikinowców do opuszczenia dorzecza Donu, oraz zagon gen. Miszczenki na In-Kou, podczas wojny rosyjsko-japońskiej.

ARTYLERJA.

KIRIŁŁOW P.—*Polskaja artillerja. Moskwa — Leningrad, 1927, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Otdieł Wojennoj Litieratury. str. 69.*

We wstępie autor przedstawia warunki, w jakich powstawała polska artylerja. Podkreślając wielkie trudności, wynikające z różnorodności sprzętu oraz różnic doktryny korpusu oficerskiego, Kiriłłow z uznaniem mówi o wielkich wynikach osiągniętych przez polskich artylerzystów w dziedzinie usunięcia tych braków. Przezbrojenie artylerji polskiej w sprzęt francuski dało jej duże korzyści (n. p. dalekonośność), ale posiada również szereg stron ujemnych, najważniejszą z których stanowi uzależnienie od dowozu z zagranicy. Tym stronom ujemnym stara się Polska zaradzić przez wytworzenie własnego przemysłu wojennego. Książka składa się z 3 rozdziałów: I. Organizacja i sprzęt; II. Wyszkolenie; III Użycie artylerji na polu walki. Na końcu książki znajduje się krótka wiadomość o fabrykach sprzętu artyleryjskiego, amunicji i materjałów wybuchowych.

BRONIE PANCERNE.

SZAWROW A., *Gienieralnago Sztaba połkownik — Broniepojezda. Bielgrad, 1927. str. 88 i 10 schematów—C. B. W. sygn. 35.384/II.*

Praca płk. Szawrowa omawia uzbrojenie, organizację i taktykę pociągów pancernych oraz ich znaczenie w wojnie współczesnej. Autor dużo miejsca poświęca zagadnieniu współdziałania pociągów pancernych z innemi rodzajami broni, jak również akcji ich w różnych rodzajach walki, t. j. w walce spotkaniowej, w natarciu, obronie, w walce odwrotowej oraz w wojnie pozycyjnej.

Szawrow, będąc zwolennikiem przydzielania do kawalerji strategicznej specjalnych oddziałów czołgów i pociągów pancernych, omawia szczegółowiej walkę pociągów pancernych z kawalerją. Daje on tutaj dwa przykłady, zaczerpnięte z historji wojny światowej i rosyjskiej domowej. Jeden przedstawia działania rosyjskiego pociągu pancernego przeciwko brygadzie kawalerji niemieckiej podczas bitwy pod Łodzią, drugi zaś obrazuje udział pociągów pancernych gen. Wrangla w zniszczeniu w początkach lipca 1920 r. korpusu kawalerji sowieckiej Złoby w okolicach Melitopola.

W rozdziale końcowym autor wypowiada swe poglądy na przyszłość pociągów pancernych. Jest on przeciwnikiem zdania, że uzbrojone w ciężkie działa czołgi będą mogły całkowicie zastąpić pociągi pancerne, gdyż tego rodzaju uzbrojenie odbiłoby się ujemnie na ruchliwości czołgów. Uważa natomiast za wskazane robienie prób w kierunku zaopatrzenia pociągów pancernych w silniki spalinowe i gąsienice, co umożliwiłoby ich poruszanie się w razie uszkodzenia toru.

ŁĄCZNOŚĆ.

CEJTLIN W. — *Radjo na wojnie. Moskwa—Leningrad, 1927, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Otdieł Wojennoj Litieratury. str. 48.*

Broszura Cejtlina (dość znanego wojskowego pisarza sowieckiego w zakresie łączności) składa się z następujących rozdziałów: I. Co to jest radjo; II. Wynalezienie radjotelegrafu; III. Zasadnicze właściwości radjotelegrafu i radjotelefonu; IV. Różne typy radjostacyj; V. Organizacja łączności za pomocą radjo; VI Łączność za pomocą radjo w lotnictwie i oddziałach pancernych; VII. Ewentualne możliwości zastosowania radja w przyszłej wojnie

KAMIENIEW S. i TEODORI G.—*Woprosy swiazi. Moskwa, 1925, Izdanije Centralnoj wojennoj gaziety „Krasnaja Zwiezda". str. 109.—C. B. W. sygn. 76.041/I.*

Książka ma na celu zapoznać czytelnika z zagadnieniem łączności w jej całokształcie, t. j. ze środkami łączności, różnemi rodzajami wojsk łączności oraz organizacją służby łączności. Zagadnienie to autorzy rozpatrują na tle zastosowania środków łączności podczas walki, w szczególności w związku ze stawianemi im przez taktykę wymaganiami w różnorodnych warunkach sytuacji bojowej.

Praca składa się ze wstępu oraz następujących rozdziałów: I. Współczesne środki łączności; II Różne rodzaje zastosowania łączności podczas walki; III. Wymagania stawiane przez taktykę służbie łączności; IV. Zamknięcie.

STÜRMER N. — *Wojennaja poczta. Moskwa—Leningrad, 1926, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. str. 112 z 21 schematami.—C. B. W. sygn. 111.899/II.*

Poczta wojskowa obejmuje całokształt środków łączności, służących do przesyłania wszelkiego rodzaju korespondencji, zarówno z oddziałów znajdujących się na froncie na tyły i odwrotnie, jak pomiędzy poszczególnemi oddziałami na linji bojowej. Dzieli się ona na następujące rodzaje: 1) poczta polowa, 2) poczta lotna, 3) poczta gołębia, 4) poczta przesyłana za pomocą psów oraz innych rodzajów zwierząt, 5) za pośrednictwem gazet i t. p. korespondencji umownej.

Książka Stürmera, zawierająca część jego wykładów w Wyższej Wojskowej Szkole Łączności, omawia te pierwsze dwa rodzaje poczty wojskowej.

BROŃ CHEMICZNA.

CHŁOPIN G.—*Wojenno-sanitarnyje osnowy protiwogazowogo diela. Leningrad, 1926, Naucznoje Chimiko - tiechniczeskoje Izdatielstwo. Nauczno - tiechniczeskij Otdieł W. S. N. Ch. str. 138—C. B. W. sygn. 76.833/II.*

Jest to podręcznik obrony przeciwgazowej, napisany przez profesora higjeny Wojskowej Akademji Medycznej. Porusza następujące zagadnienia: I. Ogólne wiadomości o sposobach prowadzenia wojny chemicznej; II. Klasyfikacja i charakterystyka ważniejszych rodzai broni chemicznej; III Działanie broni chemicznej na umundurowanie i środki żywności; IV. Obrona przeciwgazowa; V. Obrona przed dymami trującemi; VI. Ogólna ocena masek gazowych i pożądane ulepszenia ich; VII. Inne środki obrony; VIII. Organizacja obrony przeciwgazowej w wojsku.

Na końcu książki podane są tablice gazów bojowych, bibljografja zagadnienia (42 tytuły) oraz indeks autorów i rzeczowy.

SYROMIATNIKOW A. — *Chimiczeskaja wojna. Moskwa—Leningrad, 1927, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Otdieł Wojennoj Litieratury. str. 64.*

Popularny zarys wojny gazowej, wyjaśniający żołnierzom jej istotę, historję (jako pierwszy przykład historyczny, autor przytacza użycie zasłony dymowej podczas przeprawy Karola XII przez Dźwinę pod Rygą), rodzaje gazów bojowych, sposób ich użycia oraz obrony przed niemi. Ostatnie kilka stron broszury zajmują wnioski autora.

MASKOWANIE.

TIEPŁOW B. i KURJANOW W.—*Maskirowka polewych fortifikacjonnych sooruženij. Moskwa, 1925, Gosudarstwiennoje Wojennoje Izdatielstwo. str. 121.*

We wstępie autorzy omawiają rolę i cele maskowania w wojnie współczesnej. Dalsze rozdziały poświęcone są przedstawieniu środków maskowania, maskowaniu rowów strzeleckich i łącznikowych, punktów obserwacyjnych, schronów oraz przeszkód sztucznych.

Na końcu książki znajdują się tablice, zawierające obliczenia ilości czasu, potrzebnego do wykonania różnego rodzaju robót maskujących.

ZAOPATRZENIE WOJSKA.

OSKIN D. — *Snabženije. Moskwa, 1926, Gosudarstwiennoje Wojennoje Izdatielstwo. str. 158. — C.B.W. sygn. 111.900/II.*

Książka poświęcona jest zagadnieniu zaopatrzenia wojska sowieckiego. Składa się ona z 6 rozdziałów. Rozdział I zawiera zarys historyczny sprawy zaopatrzenia w czerwonej armji, rozpatrując okresy organizacyjny, wojny domowej, powojenny (1921 — 1923 r.) oraz reformy wojskowej r. 1924. Następne rozdziały omawiają obecny stan zaopatrzenia wojska, gospodarkę narodową Związku i wojsko, perszektywy i zadania zaopatrzenia, organizację zaopatrzenia podczas wojny, prace naukowe i piśmiennictwo z dziedziny zaopatrzenia (autor zastanawia się tutaj nad rolą i zadaniami Wojskowego Towarzystwa Naukowego).

ŚRODKI KOMUNIKACJI.

WOŁKOW S. — *Wojennyje soobszczenija. Moskwa — Leningrad, 1926, Sztab R.K.K.A. Uprawlenije po isledowaniju i ispolzowaniju opyta wojn. Gosudarstwiennoje Wojennoje Izdatielstwo. str. 464. — C.B.W. sygn. 111 896/II.*

Przedmiotem pracy jest studjum wszelkiego rodzaju dróg, środków potrzebnych do ich budowy, naprawy i należytego wykorzystania, jak również sposobów jak najwygodniejszego wykorzystania ich dla celów wojny.

Składa się ona z następujących rozdziałów: I Drogi zwykłe i szosy; II Koleje żelazne; III Wojska kolejowe; IV Strzeżenie wszelkiego rodzaju dróg; V Drogi wodne; VI Transport powietrzny; VII Organizacja Wojskowych komunikacyj podczas pokoju; VIII Organizacja komunikacyj wojskowych w czasie wojny; IX Współdziałanie na wojnie wszelkich rodzai transportu.

PROWADZENIE WOJNY.

BIELAJEW — N. *Otdych i pochod. Moskwa — Leningrad, 1927, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Otdieł Wojennoj Litieratury. str. 85.*

Autor rozpatruje zagadnienie marszu i odpoczynku w związku z temi inowacjami, jakie wniosły w dziedzinie taktyki doświadczenia wojny światowej. Książka składa się z 5 rozdziałów: I Odpoczynek; II Ubezpieczenie

podczas postoju; III Marsz; IV Ubezpieczenie w marszu; V Marsz w specjalnych warunkach (kilkoma kolumnami, w górach, w stepach, w lecie, nocą, zimą, podczas upałów, podczas mgły i zamieci i t. p.). W kilku miejscach Bielajew podaje przykłady, zaczerpnięte z wojny światowej na froncie wschodnim oraz rosyjskiej wojny domowej. Rozdziały II i V zaopatrzone są w przykładowe rozkazy, dotyczące organizacji postoju i marszu oraz ich ubezpieczenia. Na końcu znajduje się tablica, zawierająca głębokość kolumn marszowych oddziałów oraz taborów.

Oddziały szturmowe i miotacze płomieni. Moskwa—Leningrad, 1927, Wojenno — Chimiczeskoje Uprawlenije U.S.R.K.K.A. Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Otdieł Wojennoj Literatury. str. 104.

Jest to przekład niemieckiej pracy kpt. Theine, poświęconej wykładowi techniki miotania płomieni, bardzo szczegółowemu i dokładnemu opisowi używanych przez Niemców miotaczy oraz ich taktyce.

Książka składa się z 6 części: I Opis i użycie miotaczy płomieni; II Techniczna służba miotaczy płomieni; III Taktyczne użycie miotaczy płomieni; IV Przykłady użycia miotaczy płomieni; V Sprzęt i uzbrojenie; VI Skład i wyposażenie kompanji miotaczy płomieni podczas wojny pozycyjnej.

SYROMIATNIKOW A. — *Ogniewaja, dymowaja i gazowaja zawiesy. Moskwa—Leningrad, 1927, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Otdieł Wojennoj Litieratury. str. 48.*

Jest to popularna broszura dla żołnierzy, omawiająca w pierwszym rozdziale istotę ognia zaporowego artyleryjskiego i karabinowego (ręczne i maszynowe karabiny) oraz ognia zaporowego z ręcznych i karabinowych granatów. Dwa dalsze rozdziały poświęcone są dymowym i gazowym zasłonom, różnym ich rodzajom oraz organizacji.

Ostatni rozdział omawia sposoby, jakiemi należy walczyć z nieprzyjacielskim ogniem zaporowym oraz zasłonami.

POLITYKA, EKONOMJA, SOCJOLOGJA I PUBLICYSTYKA.

GLEBOW W. — *Sowriemiennyj antisemitizm i borba s nim. Moskwa—Leningrad, 1927, „Mołodaja Gwardija". str. 56.*

Autor na wstępie stwierdza znaczny wzrost nastrojów antysemickich w Związku Sowieckim wśród drobnej burżuazji, inteligencji, pewnej części pracowników państwowych a nawet robotników. Rozważywszy przyczyny antysemityzmu w ustroju feodalnym i kapitalistycznym, które według niego sprowadzają się zasadniczo do walki ekonomicznej, podczas której wykorzystywano przeciwko Żydom, jako niebezpiecznym współzawodnikom, wszelką broń w postaci rasowego i wyznaniowego antagonizmu do nich miejscowej ludności, Glebow zastanawia się na nad antysemityzmem w Z.S.S.R. Wybitnie antysemicka polityka monarchji rosyjskiej potrafiła rozbudzić wśród mas wrogi stosunek do Żydów. Te wrogie uczucia wyzyskuje teraz propaganda antysowiecka, która wszelkie niedomagania obecnego życia w Związku Sowieckim zwala na karb Żydów. Pozatem fakt, że znaczny odsetek Żydów zajmował się spekulacjami wszelkiego rodzaju, przyczynił się do identyfikowania Żydów wogóle z klasami posiadającemi.

Na końcu książki autor zbija wysuwane przeciwko Żydom zarzuty zalewu urzędów oraz uchylania się od służby wojskowej, wykazując na podstawie statystycznych danych ich bezpodstawność oraz nawołuje do energicznej walki z nastrojami antysemickiemi za pomocą usilnej pracy polityczno-oświatowej.

KAGANOWICZ L. — *Kak postrojena R. K. P. (bolszewikow). Moskwa, 1924, Krasnaja Now., Str. 107.—C.B.W. sygn. 75.340/I.*

Jest to zarys organizacji Rosyjskiej Partji Komunistycznej. I. Wstęp; II. O członkach partji; III Dyscyplina; IV Struktura organizacyjna partji; V O komórkach; VI Kierowanie przez partję organizacjami bezpartyjnemi; VII Komisje kontrolne. Na końcu umieszczony jest statut partji komunistycznej.

KIERŻENCEW P. — *Leninizm. Moskwa, 1924, Krasnaja Now'. str. 200. — C. B. W. sygn. 75.253/II.*

Książka, poprzedzona krótkim wstępem Krupskiej, wdowy po Leninie, omawia zasadnicze myśli „leninizmu" t. j. nauki Lenina; starając się przedstawić je w ich rozwoju djalektycznym na tle współczesnej sytuacji politycznej i gospodarczej. Ma ona służyć za wstęp do studjowania dzieł samego Lenina. Składa się 11 rozdziałów: I Położenie dziejowe; II Marksizm w działaniu; III Walka z oportunizmem; IV Bolszewizm w pierwszej rewolucji (1905—6 r.); V Organizacja partji; VI Chłopi i rewolucja; VII Taktyka leninizmu; VIII Od II Międzynarodówki do Kominternu; IX Zagadnienie narodowościowe; X Proletarjat i państwo; XI Utworzenie Związku Republik.

KON F.—*Poczemu ubit Wojkow. Moskwa—Lenigrad, 1927, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. str. 23.—C.B.W. sygn. 77.036/I.*

Broszura Kona, znanego polskiego komunisty, przedstawia w popularny sposób, wysuwany przez rząd sowiecki pogląd, że zabójstwo Wojkowa było dziełem Anglji, dążącej za wszelką cenę do sprowokowania wojny między Z.S.S.R. a jego sąsiadami.

IWANOW W.—*My. Charbin, 1926, Izdatielstwo. „Bambukowaja Roszcza". str. 369.—C.B.W. sygn. 76.962/II.*

Autor, przedstawiciel euroazjatyckiego kierunku rosyjskiej myśli emigracyjnej, daje w swej pracy próbę charakterystyki kulturalno-historycznych podstaw państwowości rosyjskiej. Idzie on dalej, aniżeli inni przedstawiciele tego kierunku (ks. Trubeckoj, Florowskij, Sawickij i in.), głosząc całkowity powrót do Wschodu, gdyż zdaniem jego, Zachód z całą swą imponującą cywilizacją materjalną, musi w oczach Rosjanina ustąpić miejsca, noszącej piętno boskości, kulturze Wschodu.

Książka składa się z 14 rozdziałów: I Jeździec miedziany; II Naród rosyjski; III Kijów czy Moskwa; IV Pierwiastki państwa mongolskiego; V Czyngischan; VI Dynastja Juań (potomkowie Czyngischana); VII Dynastja Juań i Zachód; VIII Dynastja Juań w Rosji; IX Wielki książe moskiewski; X Ruch na Zachód; XI Ruch na Wschód; XII Piotr I i Petersburg; XIII Rewolucja; XIV Żywe wody.

JAROSŁAWSKIJ E.—*Nowoje i staroje w „nowoj" oppozicji. Moskwa, 1927, Wojennyj Wiestnik. str. 84—C.B.W. sygn 77.001/II.*

Jeden z ideologów większości centralnego Komitetu Wszechzwiązkowej Partji Komunistycznej, Jarosławskij poddaje w swej broszurze surowej krytyce działalność opozycjonistów partyjnych (Trockij, Zinowjew i in.) Zarzuca im usiłowanie wypaczenia ideologji leninowskiej, złamanie dyscypliny partyjnej i dążność do rozbicia partji z pobudek warcholskich.

SMUSZKOW W. — *Oczerk sowietskoj ekonomiczeskoj politiki. Izdanije 4-oje pierierabotannoje i dopołniennoje. Moskwa, 1925, „Rabotnik Proswieszczenija". str. 144.—C.B.W. sygn. 76.053/II.*

Jest to popularny zarys polityki ekonomicznej rządu sowieckiego, mający wykazać, że t. zw. nowa ekonomiczna polityka (Nep) nie jest bynaj-

mniej rezygnacją z wcielenia w życie ideałów komunistycznej organizacji gospodarki państwowej, a tylko zmianą metod, które teraz są zupełnie różne od tych, jakimi posługiwano się w okresie „wojennego komunizmu".

Książka składa się z następujących rozdziałów: I Gospodarka kapitalistyczna; II Polityka ekonomiczna rządu sowieckiego; III Organizacja wytwórczości; IV Podział wytwarzanych produktów; V Polityka finansowa; VI Sprawa robotnicza.

Na końcu podany jest wykaz literatury do każdego rozdziału.

SOKOLNIKOW G. — *Dieniežnaja rieforma. Moskwa, 1925, Finansowoje Izdatielstwo N.K.F. S.S.S.R. str. 176—C.B.W. sygn. 75 444/II.*

Autor, komisarz ludowy skarbu, zebrał w tej książce swoje artykuły, omawiające różne zagadnienia, związane z przeprowadzoną w lutym 1924 r. stabilizacją waluty sowieckiej. Artykuły te, rozproszone uprzednio po różnych czasopismach i gazetach, przedstawiają następujące kwestje: I Od pieniądza papierowego do stałej waluty; II Zasadniczy zarys reformy pieniężnej; III Jak umocnić reformę; IV Stały pieniądz, silna władza i realna polityka; V Reforma pieniężna; VI Stabilizacja pieniądza i stabilizacja cen; VII Budżet; VIII O pożyczkach wewnętrznych; IX Gospodarka pańswowa i finanse; X Gospodarcza i finansowa sytuacja republiki; XI Wyniki pracy w dziedzinie finansów i gospodarki państwowej w r. 1924.

HISTORJA POLITYCZNA.

CHODOROW A., PAWŁOWICZ M. — *Kitaj w bor'bie za niezawisimost'. Moskwa, 1925, Nauczna ja Assocjacja Wostokowiedienija pri C. I. K. S. S. S. R. str. 194.— C.B W. sygn. 76 010/II.*

Pawłowicz jest autorem pierwszej części książki złożonej z 4 artykułów, pisanych w różnym czasie, które omawiają wcześniejsze etapy w chińskiego ruchu narodowo-rewolucyjnego w latach 1898 — 1922. Artykułami temi są: I Ruch rewolucyjny i partje polityczne w Chinach w latach 1898—1910; II Rewolucja chińska w r. 1911 i detronizacja dynastji mandżurskiej; III Proklamowanie republiki chińskiej i Europa; IV Imperjalizm światowy i wojna domowa w Chinach w r. 1922.

Część napisana przez Chodorowa składa się z 3 rozdziałów: I Chiny i kapitał zagraniczny; II Chiny i Z. S. S. R.; III Walka o władzę w Chinach.

Na końcu książki podana jest bibljografja prac w języku rosyjskim o Chinach i Mandżurji, obejmująca 34 tytuły.

Russko-polskije otnoszenija w pieriod mirowoj wojny. Moskwa — Leningrad, 1926, Centrarchiw. „Moskowskij Raboczij". str. 102.—C.B.W. sygn. 111.237/II.

Sowieckie Centralne Archiwum wydało z przedmową polskiego komunisty M. Waleckiego materjały, odnoszące się do sprawy polskiej w Rosji podczas wojny światowej. Materjały te zaczerpnięte z registratury kancelarji rady ministrów oraz z papierów b. premjera Stürmera, znajdują się obecnie w moskiewskiem historyczno-rewolucyjnem Archiwum. Podzielono je na 5 części, odpowiadających chronologicznie kolejnym próbom rządu rosyjskiego rozwiązania polskiego zagadnienia. W I części znajdują się materjały do pierwszych prób realizacji obietnic zawartych w odezwie w. ks. Mikołaja Mikołajewicza (od wybuchu wojny do grudnia 1914 r.), II zawiera materjał wyjaśniający historję projektów prof. Stanisława Grabskiego (grudzień 1914 r.— luty 1915 r.); III — dalszy rozwój zagadnienia (luty—czerwiec 1915 r.). Część IV przedstawia nowy okres zainteresowania się sprawą polską w r. 1916, t. j. po rocznej prawie przerwie, w V zaś znajdują się dokumenty z okresu bezpośrednio poprzedzającego rewolucję (grudzień 1916 r. — styczeń 1917 r.). Całość zawiera 31 dokumentów. Na końcu podany jest indeks osób wraz z krótkiemi wiadomościami o każdej z nich.

TROCKIJ L. — *Wojna i riewolucja. 2 t. Moskwa, 1926, Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. t. I str. 381 i t. II str. 512 — C. B. W. sygn. 111.244/II.*

Jest to zbiór wspomnień Trockiego i różnych jego artykułów z czasów od wybuchu wojny światowej do listopadowej rewolucji rosyjskiej, drukowanych w rosyjskich pismach emigracyjnych. Autor przedstawia w nich rolę organizacyj socjal-demokratycznych podczas wojny, wysuwając twierdzenie o zupełnem bankructwie ideowem drugiej międzynarodówki, której partje sprzeniewierzyły się międzynarodowej solidarności proletarjatu.

Książka składa się z następujących rozdziałów: I Z Austrji do Szwajcarji; II Pierwsze tygodnie wojny (wyciągi z dziennika Trockiego, prowadzonego w Szwajcarji); III Wojna i międzynarodówka; IV Wojna w polityce; V Odgłosy rosyjskie; VI Przyczynki do teorji socjal-patrjotyzmu; VII Zimmerwald; VIII Etapy; IX Rosyjski socjal-patrjotyzm; X Kryzys socjalizmu francuskiego; XI Wsród niemieckiej socjal-demokracji; XII Wśród austrjackiej socjal-demokracji; XIII Nagonka na Rakowskiego; XIV W świecie ohydy i zgnilizny; XV Wydalenie z Francji; XVI Przez Hiszpanję; XVII W Stanach Zjednoczonych; XVIII W niewoli u Lloyd-George'a; XIX Program pokoju.

Każdy tom poprzedzony jest specjalną przedmową oraz zaopatrzony w indeks nazwisk.

HISTORJA WOJSKOWA.

KOWTIUCH E.—*Ot Kubɪni do Wołgi i obratno. Moskwa, 1926. Sztab R. K. K. A. Uprawlenije po ispolzowaniju i issledowaniju opyta wojn. Gosudarstwiennoje Wojennoje Izdatielstwo. str. 110, 2 ordre de bataille i 3 mapki — C. B. W. sygn. 68.036/II.*

Autor, b. oficer, jeden z twórców i dowódca t. zw. armji tamańskiej, t. j. pewnej części oddziałów sowieckich utworzonych wiosną 1918 r. w stepach Kubańskich, opisuje w swej książce, opierajac na materjałach archiwalnych i własnych notatkach, walki toczone przez te armje na północnym Kaukazie z Niemcami, Turkami, Gruzinami i armją gen. Dienikina.

Książka składa się ze wstępu i 7 rozdziałów: I Sytuacja na Kubani w okresie utworzenia czerwonej armji tamańskiej; II Ukazanie się rewolucyjnych oddziałów w tamańskim powiecie okręgu kubańskiego; III Utworzenie kolumny tamańskiej i początek kampanji; IV Marsz oddziałów tamańskich przez Noworosyjsk—Tuapse—Armawir; V Akcja czerwonej armji tamańskiej po jej połączeniu się z głównemi siłami sowieckiemi północnego Kaukazu; VI Próba wskrzeszenia armji tamańskiej (walki nad Wołgą oraz w stepach dońskich i kubańskich zimą 1919/20 r.); VII Trzecia i ostatnia operacja oddziałów tamańskich (likwidacja desantu gen. Wrangla na Kubani w sierpniu 1920 r.).

RÓŻNE.

SIERGIEJEW P. — *Problemɪ naucznogo uprawlenija. Moskwa—Leningrad, 1926, Gosudarstwiennoje Wojennoje Izdatielstwo. str. 112.—C. B. W. sygn. 111.894/II*

Praca Siergiejewa jest, według określenia jej autora, przewodnikiem po literaturze, dotyczącej naukowej organizacji pracy. Siergiejew trzyma się tego systemu, że przedstawiając istotę naukowej organizacji pracy oraz różne zagadnienia wysuwane przez nią, przytacza zaraz całą literaturę w języku rosyjskim, dotyczącą danego zagadnienia.

Książka składa się z 3 rozdziałów: I Kierownictwo w przemyśle; II Nauka o pracy; III Ogólne kierownictwo. W zamknięciu autor omawia znaczenie naukowej organizacji pracy dla wojska. Uważa on, że Wojskowe Towarzystwo Naukowe (pod firmą którego wyszła jego książka) powinno postawić w programie swoich prac badania nad zastosowaniem naukowej organizacji pracy dla potrzeb wojska.

Na końcu podane są wykazy bibljografij dzieł, dotyczących zagadnienia naukowej organizacji pracy oraz pism perjodycznych poświęconych jemu.

Zwraca uwagę, że cała prawie angielska, amerykańska, francuska i niemiecka literatura z zakresu naukowej organizacji pracy została przetłumaczona na rosyjski.

SPIS DZIEŁ OMÓWIONYCH.

	Str.
Bielajew—Otdych i pochod	7
Cejtlin—Radjo na wojnie	6
Chłopin — Wojenno-sanitarnyje osnowy	6
Chodorow i Pawłowicz — Kitaj w bor'bie	10
Dobrorolskij—Milicjonnoje stroitielstwo	1
Fiedorienko — Osnowy tierritorjalnogo stroitielstwa	4
Frunze—Na nowych putiach	1
Glebow—Sowriemiennyj antisemitizm	8
Gołowin—Mysli	2
Gurow—Rota	3
Iwanow—My	9
Jarosławskij—Nowoje i staroje	9
Kaganowicz — Kak postrojena R. K. P.	9
Kamieniew — Podgotowka piechoty	3
Kamieniew i Teodori—Woprosy swiazi	6
Kirriłow—Polskaja artillerja	5
Kierżencew—Leninizm	9
Kon—Poczemu ubit Wojkow	9
Kowtiuch—Od Kubani do Wołgi	11
Łopuchin i Pruncow — Rukowodstwo	3
Mieńczukow — Takticzeskije zaniatija	2
Mikulin—Dalnije probiegi	4
Morozow—Podgotowka	2
Morozow—Taktika	3
Oddziały szturmowe	8
Otnoszenija rusko-polskija	10
Oskin—Snabżenije	7
Popow—Rejdy konnicy	5
Siergiejew—Problema	11
Smuszkow—Oczerk	9
Sokolnikow—Dienieżnaja rieforma	10
Syromiatnikow — Chimiczeskaja wojna	7
Syromiatnikow—Zawiesy	8
Stürmer—Wojennaja poczta	6
Szawrow—Broniepojezda	5
Szelemietjew i Muchanow—Mietodika	4
Tiepłow i Kurjanow — Maskirowka	7
Tokariewskij— Wzaimodiejstwije	2
Trockij—Wojna i riewolucja	11
Wołkow—Wojennyje soobszczenija	7